

Universul Literar

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. În străinătate pe un an 200 lei.

O aniversare a geniului latin

PIERRE DE RONSARD · 1524 - 1587

România a fost invitată de Franța la sărbătorirea a 400 ani de la nașterea celebrului poet, de origină română. — (Vezi explicația în text)

MORAVURI MODERNE

Tineretul din ziua de azi este tot atât de entusiast, tot atât de plin de avânturi și idealuri, ca și generațiile trecute, este însă victima doctrinei care s'au strecurat veninoase în inimile noii generații. Libertate! Legalitate! cuvinte în numele cărora s'au făcut revoluții pentru care au strălucit numele atâtor apostoli și martiri! Libertatea la care aspiră or ce ființă conștientă, egalitatea în numele căreia mase de oameni au luptat ca s'o cucerească; aceste două cuvinte în numele cărora au răsărit atâtea idealuri dau în timpurile de față roade neprevăzute. Libertate egalitate pentru toți și pentru toate; și în baza acestor două cuvinte nimeni nu mai vrea să fie controlat. Fiecare să fie liber să facă ce vrea, și cum îl taie capul. Jos prejudecățile, jos vechile moravuri, jos bazele religioase, jos obligațiunile familiale! Dragoste devotament, îndatoriri, scrupul! Ce-i asta? Toate acestea sunt vorbe care încurcă viața, care te împiedică tocmai la momente oportune să-ți satisfaci poftă prețioasă, să faci afaceri rentabile. Toată lumea aleargă după bani; singurul zeu a cărei domnie nu va slăbi nici odată. Ce nu faci cu bani?

De sigur banul este izvorul tămăduirii, alinătorul a multor suferințe, cheia cu care deschizi uși și inimi, și strălucirea lui amănitoare zăpăcește și face pe om să-și piardă judecata ca o puternică beție. Numai în numele lui jură toți, numai pentru el sunt oamenii în stare să-și sdrobească trupul sub roatele carului său aurit, ca acei fanatici din Indii care mor sub carul zeului credinței lor!

Acest grozav Zeu, poate da totul, și cu toate acestea nu dă nimic mulțumitor. Dă dragostea adevărată? dă setea de sacrificiu, inspirația genilor, descoperirile savanților? Crea ză un Marc-Aureliu, O Jeana d'Arc, un Napoleon, un Marconi, un Wagner, un Eminescu!

Și cu toate acestea omenirea îl adoră!

Vin apoi ideile care vor să niveleze pe oameni, să-i egalizeze pe toți, acestea au deslănțuit o sete de individualism, un egoism brutal: fiecare pentru sine, o poftă de a se folosi de ora prezentă ca și cum ar zice toți: După mine vie potopul! Nimeni nu se mai gândește să trăiască pentru altul. Ca să nu se robească unul altuia indivizii cer căsătoria liberă, adoptată ca o închiriere, cu condiția dacă s'or conveni să prelungească învoiala.

De aici grija de a nu avea copii, căci nici unuia din creatorii acestor ființe nepofite în viață, nu le convine să ia asupra-si obligațiunea

plină de sacrificii, ca să-i crească. Ideea de a crește copii prin crescătoriile statului prin grădiniile de copii, prin internate prinde rădăcini zilnic. Și acele ființe depărtate de sânul cald al mamei, care nu au cunoscut duioșia de a se ghemui la sânul lor dragăstos, acei copii cari nu cunosc atmosferă liniștită în care să se desvolte resemnați de brațele protectoare ale tatălui, ce suflet pot ei avea mai târziu, necunoscând în copilăria lor decât viața orfelinatelor cu zidurile reci și albe, cu patul rece și tare, cu regimul aspru al instituțiilor publice? Și cum vor pricepe mai târziu acele ființe, rostul tuturilor sentimentelor frumoase omenesti, dacă n'au de la cine să le învețe? Sunt delicateți și subtilități de sentimente care nu se pot învăța în cărți. Ce suflete de femei se vor devota pentru micii străini, când azi nici o femeie nu vrea să vadă de maternitate, și a avea un copil, este un accident nenorocit. Când femeile nu vor să se gândească la dușia de a lega cu cântecul bătrânești un copil dragăstos. Mai toate gonesc din mintea lor aceste imagini idelice să nu le îndușeze, nu mai este moda să ai copii; n'au vreme! Mamele noastre aveau câte zece, douăzeci și erau fericite, noi am avut câte trei, patru, fetele noastre nu mai vor de lac; evoluțiunea ideilor moderne... Femeea trebuie să-și câștige existența singură căci a declarat război secului tare. Acest război a pornit mai cu seamă din țările unde numărul femeilor fiind mai mare ca al bărbaților ele erau silite să fie condamnate la celibat, și atunci antagonismul acela forțat, născut din nevoia de a-și câștiga existența întărea și setea unei independențe absolute. Iată dar ideea maternității îndepărtată cu mai mult sau mai puțină dreptate. Dar când n'au nevoie să muncească, trebuie să petreacă, să fie frumoase cu orice preț, și maternitatea urăște! Astfel moravurile moderne răzărute ca cimperele veninoase pe clădirile bătrânești lăsate să se dărăpene au idea că se vor clădi palate în locul lor, otrăvesc atmosfera celor care locuiesc încă în aceste vechi locașuri. Și mamele oftează privind la noua generație, căreia dându-i libertate mare, prea mare, văd cu mâhnire ce folos trage dintr'înșă! Constată cu părere de rău că libertatea necondiționată la o vârstă prea fragedă nu le folosește, și că pașii lor mai trebuie călăuziți. Dezinteresarea părinților de actele copiilor, duce pe aceștia la o exagerare a faptelor, de pildă: petrecerile de unde sunt excluse mamele, întrunirile de unde or ce control este îndepărtat, dege-

nerează adesea în orgii asemănătoare celor de prin cabarete. Luxul și întins la toate clasele sociale, furtul și prevaricarea se altoesc în multă inimi, simțul datoriei slăbește din zi în zi, legi potrivite care să înfrâne cu asprime sentimentele urâte ale omenirii nu mai sunt. Libertatea rău aplicată și rău înțeleasă domnește. Gustul frumosului decade, simțul pudoarei dispare; femeile aproape goale prin localuri publice, trec din brațe în brațe, în ritmul unei muzici barbare și enervante, mândre de ușoarele și trecătoarele lor succese. Civilizarea omenirii trebuie să fie sinonimă cu moralizarea ei, cu dezvoltarea simțului judecăței bine echilibrată.

Libertatea absolută în viață, căsătoria liberă, o imitare benevolă a vieții femeilor publice a cărei practică le face să moară mai întotdeauna pe o targă la spital, sunt adevărate nenorociri sociale. Emanciparea fără rost a indivizilor și lipsa de echilibru moral împinge la o destrăbălare fără margini a noilor doctrine.

Această stare de lucruri nădăjduesc că va fi trecătoare ca multe aberațiuni ale momentelor de tranziție. De acea moravurile momentului de față nu pot fi decât o stare de spirit înfrigurată ca tot ce a fost turburat după sguduirea din temelii a războiului. Să sperăm însă o stare de lucruri sănătoase pentru mai târziu, când sentimentele omenirii își vor găsi echilibrul, și societatea va avea ca deviză:

Mens sana in corpore sano!

Estreina Pallé

Getăți prăbușite de vânturi

Getăți prăbușite de vânturi
În drum mi-se înșiră ruine:
Și-am de mult, că sânt singur,
Dar-mă, c'am rămas fără mine..

Pe-o parte mă cheamă infinitul,
Pe alta tănușuri de soare;
Și totuși, aceiași speranță
Mămi cântă, mă plânge, și moare

Duc mortul la groapă și apoi,
Perdut printre cruci răzlețite
Plec fruntea durerilor mele
Pe gura speranții adormite...

Și-n poala tăcerilor aspre,
Mai aspre ca zarea pustie:
O mână de lut mă cuprinde
Și-o umbră spre gol mă îmbie

Rămas prin pustiuri un cântec
Pătrund a durerii povară:
Când stânci prăbușite de vânturi
Ruinele-n mine-și coboară!...

George Nutcrass

Pierre de Ronsard

— Cu ocazia împlinirii a 400 ani de la nașterea sa —

(Vezi ilustrația din pag. 1)

N-ar fi exagerat să spunem că nici un om, nici un poet n'a cunoscut vreodată o mai mare glorie în timpul vieții sale, n'a fost cântat, mai celebrat după moartea sa de cât Ronsard. Timp de cincizeci de ani el a fost regele poeziei, idolul ei.

S'au scris volume nenumărate despre viața sa minunată. Vom căuta să trecem în revistă, cât mai succint, principalele momente din viața poetului.

Atașat de mic pe lângă ducele de Orleans, apoi pe lângă Jacques Stuart, regele Scoției, fu trimis în 1540 într-o călătorie în Piemont împreună cu Du Bellay-Langey. În acest timp, tânărul Ronsard începu să studieze istoria și limba țării în care se afla.

Imbolnăvindu-se grav rămase surd, lucru ce îl determină definitiv să se consacre studiilor literare.

Încă din 1544 îl vedem luând lecții zilnice de la celebrul Jean Daurat. Aci studie timp de cinci ani limba greacă, latina și poezii francezi.

Prima sa lucrare fu traducerea comediei *Plutus* a lui Aristofan, pe pe care o jucă — prima comedie jucată în Franța — la teatrul Coqueret.

Admirația și aprobările unanime încep acum spre a nu mai conțeni până la moartea lui Ronsard.

O glorie și mai mare îl aștepta în curând. La jocurile florare, academia din Toulouse îi dăde premiul de onoare, o Minervă de argint masiv. (Cei mai buni poeți nu primeau, de obicei, de cât o floare). La acest premiu, i se oferă și un decret care îl consacra, prin excelență „poete françois”. Beneficiile veniră odată cu gloria. Ronsard deveni favoritul lui Henric III-lea, iar Carol IX îl dotă cu bogate moșii. Gloria sa era acum la apogeu. Contemporanii — rar lucru! — îl puneau alături de Omer și Virgil.

Principii și principese se întreceau în a-l gusta și prețui. Maria Stuart îl citea în închisoare. Elisabeta Angliei îi trimise un superb briliant. Carol IX îl găzduia, ori unde ar fi călătorit, alături de el, cinstitându-l ca pe cel mai iubit curtezan al său.

După moartea poetului — 27 Decembrie 1585 — o nouă revărsare de glorie îi mări faima. Muzele de pretutindeni se grăbeau să acopere cu flori, mormântul marelui bard.

Ceremoniile funebre care au urmat morții sale au luat proporții grandioase și asistența compusă din floarea nobilimei, din prinți și regi, se considera fericită să contribuie la gloria iubitului lor Ronsard.

Nu poți să mănânci o pâine

— SNOAVA —

Figanu, dac'a simții
Că-i cotețu nepăzit
Și că e rost de ciordit,
S'a gândit, s'a răsucit
Și cu Doamne-ajută'n dinți
Și alți patruzeci de sfinți.
Se simți mai îndrăzneț
Și, trezindu-se 'n coteț.
Inșfacă gogea gânsac,
Și'l făcu scăpata'n sac.
Gâstele, de lucru n'au?
Intr'un glas alarma dau
Și Dulău din bătătură
Hai și el să facă gură,
Iar figanu, zăpăcit
De atâta gârăit
Și gândind la păruială,
Ori altfel de miruială,
Desfăcu gura la sac,
Dete drumu la gânsac

Și o șterse cât putu.
Când din curte-afară fu,
Șade locului ș'ascultă
Și-avzind tot gură multă
Pe-ale găște și pe câine,
Lasă treaba pentru mâine
Și pleacă bolborosind,
Indărăt privind cu jind:
„Să fiți voi afurisiți!
Găsi-v'as înțepenite
Mâine noapte în coteț!
Și tu, ce te faci isteț
De mi te-apuci de lătrat!
Vedeate-aș urlând turbat!
Din pricina voastră, iaca,
Cap de găscă proasta, seaca
Și-o jigodie de câine,
Nu poți să mănânci o pâine?”

V. Bilețaru

În 1576 Ronsard și-a publicat el însuși operele sale. Poeziile sale aveau nevoie de a fi explicate și comentate chiar contemporanilor. Într'adevăr, adesea, cea mai simplă strofă, cuprindea numiri, aluziuni și citate savante pe care admiratorii și mai ales admiratoarele nu le puteau pricepe, fără o prealabilă pregătire.

Prima parte a operei lui Ronsard este consacrată „Amorurilor” sale. Este o prodigioasă cantitate de sonete, cântece și elegii. O altă ramură o formează „Regretele” — cauzate de moartea Mariei — și „Cassandra”.

A doua parte o formează „Odele” împărțite în șase cărți și „Hymnurile”. Ronsard a scris o epopee „Franciada” în care contemporanii sperau să vadă „ceva mai mare de cât *Iliada*” cea ce nu s'a realizat.

Spre sfârșitul vieții, bolnav fiind, și-a adunat toate poeziile într'un volum după ce le-a remaniat și pe alocurea schimbat aproape.

Astăzi Ronsard nu mai este gustat — după cum e și firesc — cea ce însă nu-îmicsorează întru nimic gloria. Marile serbări ce se dau în Franța cu ocazia sărbătoririi a 400 ani de la nașterea sa, serbări la care România, țara de origină a marelui poet, a fost invitată oficial să ia parte — dovedesc marea stimă de care se bucură ilustriul marchiz.

galy

CEREȚI

la toate librăriile

O Călătorie în Suedia

de STELIAN POPESCU

— PREȚUL LEI 20 —

CONTILIERUL

A fost odată un om cu dare de mână și a avut numai un băiat. Băiatul acela cât a fost mic, n'a vrut nici c'un preț să luvețe carte ori vre-o meserie, cu care să poată trăi în lumea asta. Și dacă n'a făcut nimic pentru viitorul lui, cât a fost mic, apoi când s'a făcut om mare, a făcut ceva: s'a însurat c'o fată, potrivită lui din toate. Nemurcând nimic, cât au avut avere dela părinții lor, au dus-o, cum au dus-o. Indată ce s'a isprăvit, au dus-o greu de tot. Pentru că dacă n'ai nici un venit și nici nu muncești, cum poți să trăiești? Așa nu se poate trăi. De aici: vorbă, sfadă și chiar bătaie în casa lor. Ei acum îmbătrâniseră și erau amândoi moșnegi. Văzând moșneagul că nu mai poate trăi fiind lipsit de toate și din pricina babei, care nu-l slăbea ca moartea; căci femeia rea și fumul, scot pe bărbat din casă, zise:

— Babă, cu cât am fost mic, n'am ascultat de părinți, să învăț carte ori vre-o meserie, cu care să trăiesc în lumea asta. De învățam cât de puțină carte, eram și eu măcar „contilier” la Primărie și așa aveam ceva: lefușoară, chihoușuri, una alta, căci acolo e bun de ros și vacă mai bună ca la Primărie nu mai este, și deci trăiam și eu, e bun de ros și vacă mai bună ca la Primărie nu mai este, și deci trăiam și eu.

— Dă, moșnege, dacă n'ai avut minte, să luveți, acum rabdă și taci că nu ti-i mimenovot.

— Nu, nu, babă, nu zic eu asta: însă știi una?

— Știu, dacă mi-i spune.

— Am să mă apuc acuma, să învăț carte și am să mă fac „contilier”. De aceea, să îmi gătești pe mâne dimineață mâncare în traistă, că cum s'o face ziua, mă duc la școală.

— Bătă-te Dumnezeu, da cum să te duci, că te râde lumea!

— Eu nu știu de răsul lumei și știu de treaba mea. Dacă n'am, au-mi dă nimene. Lumea o fi cu răsul și eu cu treaba. Poate să rădă până i-a ajunge gura la ureche și nu mă doare călcăiele sau coatele. Să-mi faci și mai multe nu, că am să mă duc la școală.

— Moșnege, înțelegi-mă odată, nu fi nebun.

— Nici o nebunie; să-mi faci că de nu, să ia părul foc și ceafa scântei.

Baba, dacă a văzut și-a văzut că n'are încotro, i-a făcut mâncare.

Așa, a doua zi dimineață, moșneagul și-a luat traista cu mâncare în spate și s'a dus la o școală, unde erau băieți.

A ajuns acolo, când intrase băieții și învățătorul în clasă. El, cum a intrat acolo, s'a și pus într-o bancă. Atunci, învățătorul de acolo, i-a zis :

— Prea târziu.

El a socotit prin asta că, trebuie să se ducă mai de dimineață. S'a întors acasă. A doua zi, s'a dus mai de dimineață și a intrat în clasă odată cu băieții, înainte de a intra învățătorul. Acesta când a venit și l'a văzut, iar i-a zis :

— Prea târziu.

Moșneagul a socotit și acum că trebuie să se ducă la școală de noapte, de noapte tare. S'a întors acasă și toată noaptea n'a dormit, nici cât ai coace un ou. Așa-i omul cu grijă și când are să facă ceva. Pe la cântatul cocoșilor dintâi, el a pornit la școală. Mergând prin întuneric, pe drum, în apropierea școlii, s'a împiedicat de un sacosor plin cu galbeni. S'a plecat jos și l'a luat și l'a dus acasă. De aci înainte a prins moșul să miște. Așa, azi a cumpărat o vacă, mâne un cal cu căruță, poimâne o palmă de pământ și tot așa înainte, până s'a făcut om cu dare de mână.

Lumea văzând așa, socoteacă moșneagul a găsit vre-o comoară, pentru că din nimic nu poți face ceva. Din muncă dreaptă, cinstită, nu te poți face om. Deci până nu apuci ceva avere din gros, ori nu găsești vre-o comoară, nu poți fi om.

Omul, care prăpădise banii, îi căutase în toate părțile și acum ajunsese în satul moșneagului, cu căutarea lor. Din unii, din alții, se află că, moșneagul i-ar fi găsit. Atunci omul păgubos l'a tras la imărie, la judecată. Acolo, el a fost întrebat :

— Măi omule, îi adevărat că ai găsit niște bani ?

— Da, îi adevărat, a răspuns moșneagul.

— Bine, dacă-i adevărat, spune, când i-ai găsit ?

— Păi, să vedeți când : eu i-am găsit noaptea, prin întuneric, pe la cântatul cocoșilor dintâi, când mă duceam la școală, ca să învăț carte.

Primarul și cu cei de față, socotindu-l nebun, pentru că vorbea așa, l'au dat afară. Pe urmă, au chemat și pe baba moșneagului și-au întrebat-o :

— Hei, mătușă, ne spui drept ?

— Vă spui ce-o ști, măiculică, cum să nu vă spui ; doar un suflet am și un Dumnezeu, la care mă închin și ca să mă dau necuratului, ucigă-l sfânta cruce, acum la bătrânețe, asta n'o fac pentru nimic în lume. Zău așa, și vă rog să mă credeți. Că nu-s mititică, ci bătrână, e'un picior în groapă și cu unul afară și ca mâne îmi vine ceasul. Când omul îi mai tânăr, mai una alta, poate mai greșește, mai păcătuște, dar la vârsta asta, s'au isprăvit toate.

— Iei, ia spune, când a găsit moșneagul banii ?

— Când să-i găsească ? Vă spui drept, că doar un Dumnezeu am, la care mă închin și un suflet. Ia, i-a găsit, când se ducea la școală, să învețe carte, prin întuneric, noaptea, la întâiul cântat al cocoșilor, despre ziuă.

— Eși afară, i-a zis primarul ; ești nebună ca și dânsul.

Astfel moșnegii au rămas cu banii, făcându-se oameni, ei și neam de neamul lor, de pe urma școlii. Școala este bogăția săracului și podoaba bogatului. Ea face pe omul om, precum face altoiul pe pomul pom. Ea luminează mintea și înalță sufletul.

Auzită în Iași, în 1914, Septembrie.

N. MATEESCU

Institutor-Folklorist. Focșani.

GEORGETA DUCREST

AMINTIRI DESPRE IMPARATEASA IOSEFINA

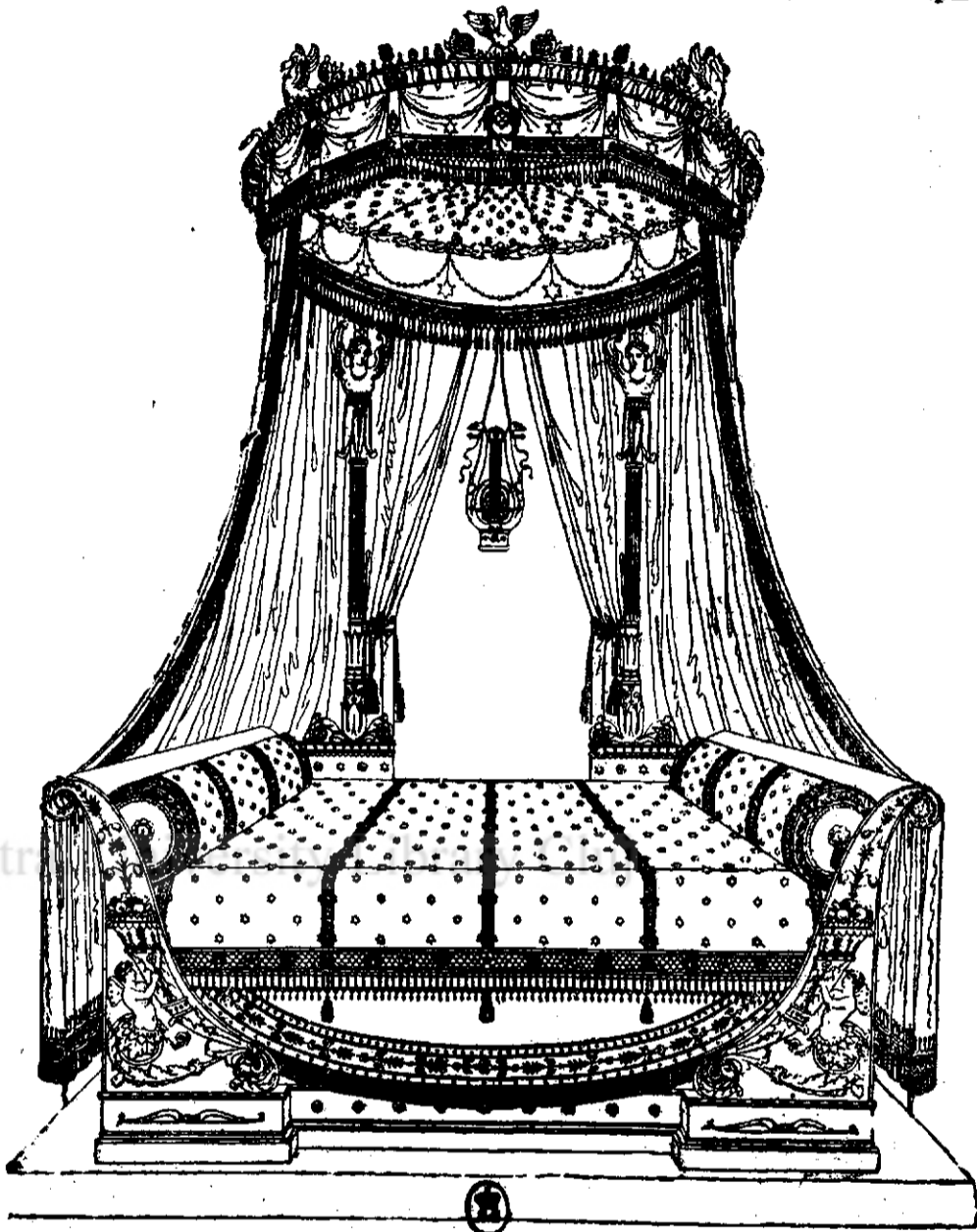
Traducere de **CONST. A. I. GHICA**

CAPITOLUL VIII

Anecdote despre călătoria Impăratului și a Impărătesei Iosefina la Bayonne

Iată câteva note ale Iosefinei, în legătură cu călătoria pe care o făcu cu Impăratul, în epoca primelor turburări din Spania.

a vizita toată partea occidentală a Franței „La o leghe și jumătate de la Estampes am fost opriți de un convoi de tineri de ambele sexe, cari ne-au oferit cireși și trandafiri. Impăratul a dat ordin să oprească în sat și a stat de vorbă în chipul cel mai

Patul desenat de Percier și Fontaine pentru Impărătesa Iosefina.

Mi-am închipuit că cititorii vor găsi interesante însemnările acestea ale Impărătesei, cu privire la locurile pe care le-a vizitat. N'am făcut nici o modificare stilului.

De altfel iată aceste note :

„Plecăm diseară din Saint-Cloud pentru

afabil cu putință cu preotul și cu primarul satului...”

LA ORLEANS

„Garda națională era sub arme și autoritățile în mare ținută. După încruntarea sprâncenelor, am văzut că Impăratul nu era mulțumit. „Mi-e penibil, a spus dânsul, să răspălesc cu asprime dovezile de bucurie; dar muștrările nu le fac poporului, ci autorităților, care nu administrează așa cum se cuvine. Unde sunt sumele pe cari le-am acordat pentru canalizări. Domeniile naționale sunt în scădere de vre-o optsprezece luni, e epoca gestiunii d-tale, domnule prefect...”

După mercuriala aceasta, Impăratul a vorbit pe un ton mai puțin sever. La un moment dat, a vorbit chiar pe un ton familiar cu episcopul, cu primarul și chiar cu prefectul. Acesta din urmă a încercat să se justifice ; dar dacă poți combate fapte, cum oare să le distrugi ?”

LA BAYONNE

„La vre-o două leghe de oras, Impăratul a asistat la un spectacol demn de dânsul. Pe coasta unui munte s'a organizat o mică serbare cămoenească și militară în cinstea Im-

Castelul dela Navarre

IDIILA

— *Nepoțen bunicuș,*
Cât sunt, Doamne, de drăguți
Numa'n oehi de'i cați și-ți vine
Când roiesc pe lângă tine
Cu foc să'i săruți!

Obrăjorii ca bujorii,
Soare parcă'i chipul lor,
Da-le-ar Maica prea curată
Sănătate viața toată
Și sfânt viitor.

Ia, ca mâini, îi vede mama
Buni de oaste, cu noroc,
Strălucind de frumusețe
Și cu corbele glumeșe
Topăind la joc.

— *Bunicuță, ia-n'ascultă*
Ce tot spune moș Rădoi
Că muscalul, arză'l para,
Care ne răvnește țara
Vine cu război?

— *Eh! băiete, la beție*
Oamenii cam multe spun,
Că te prinde nu doar sila
Ci mai mult de dânzii mila
Ca de-un biet nebun.

Dac'ar fi s'o ia cu pricea
Dare-ar focu'n casa lui,
Țara asta, măi nepoate,
Are sete de dreptate
Și viteji destui.

Are pieptul ca de stâncă
Brațul ei e de oțel
Și de vine, vre-o săgeată
Vie ea și'nveninată
Se rupe de el.

Dumnezeu, cel sfânt și mare
Chiar în vreme de război,
Are grijă, nu ne lasă
Nici afară, nici în casă;
Domnul e cu noi.

— *Dar de-o fi să năvălească*
Ca și oamenii năuci,
De-o pleca oștirea toată
Cu muscalul să se bată
Tu n'o să te duci?

Cascabello

„Între-adevăr, i-am făcut câteva muștrări, pe cari le-a primit oarecum umilită, făgăduindu-mi că se va conforma sfaturilor mele. Nu știu cum s'a făcut că Impăratul a aflat de întâmplarea aceasta, care i-a displicut atâta, încât i-a ordonat domnișoarei Guillebeau să plece imediat la Paris cu d-nii de Beaumont și Monaco. Am voit să-i dau cel puțin o cameristă pentru a atenua intrucâtva

Prințul Eugeniu

păratului. La serbarea aceasta au luat parte mai totii veterani războaielor.

Entuziasmul a atins culmea când Napoleon s'a așezat la o masă pur ostășească și a ciocnit cu toți vitejii cari își riscaseră viața pentru dânsul.

„S'au ținut numeroase toasturi pentru patrie, glorie și libertate. Nu îndrăznesc să spun atențiile, al căror obiect am fost. Ele

exagerate de unii oameni interesați.

„Am luat cu mine în călătoria aceasta pe ducesa de Bassano, pe contesa de Montmorency și pe domnișoara Guillebeau, o fată foarte frumoasă, care-mi servea de cititoare.

„Intrată de curând în funcția aceasta, îmbătăită oarecum de favoarea care i se acordase, domnișoara Guillebeau luase o înfățișare și un ton foarte obraznic față de

izgonirea aceasta; dar Impăratul s'a opus, așa că am fost nevoită s'o las să plece singură. Biata fată n'a făcut decât să plângă în tot timpul drumului. De atunci n'am mai revăzut-o“.

Am putut să-mi procur sfârșitul acestor însemnări, dar din cele ce am putut culege, se poate vedea cât de mult ținea Impărăteasa la Napoleon, fapt pe care unii îl tăgăduiesc, încăpătânându-se să afirme că Iosefina nu adorase decât puterea suverană, la care o înălțase Impăratul.

(Va urma)

Tragerea premiilor filatelice

Iată rezultatul tragerii premiilor filatelice pe luna Mai, pe care „Universul Literar“ le oferă gratuit cititorilor săi:

Au câștigat câte un lot următorii:

Nicolae Mironescu, str. Luminei, 2. Bârlad.

Ing. Flaviu Dumitrescu, calea Viilor, 3. Craiova.

Th. C. Gonsa, sergent, Școala militară de Administrație. Bacău.

Paraschiv Ionescu, Of. Superior. Controlul mandatelor. Dir. Gen. a Poștelor. Loco.

Nae Gheorghiu, str. Oilor, 205. Ploești.

D-na Victoria A. Antoniu, B-dul Carol, 315. Brăila.

M. Mărgineanu, Săliște, jud. Sibiu.

D-ra Irina Bujoreanu, Bolgrad. Basarabia.

Eug. C. Ionescu, str. Cogălniceanu, 17. Iași.

D-ra Didina Rădulescu, str. Unirei, 238. Buzău.

Ioan Gheorghiu, str. Mare, 64. Urziceni.

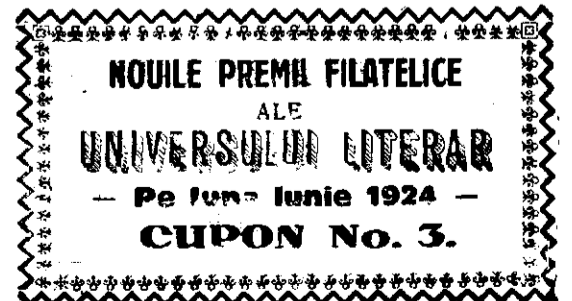

Biblioteca dela Malmaison

m'au impresionat adânc, de oarece le consider ca răsfrângerea venerației pe care Franța a acordat-o Impăratului.

„Locuiam în castelul din Marac; acolo s'a petrecut o aventură care mi-a fost foarte neplăcută, neputând suferi tot ceea ce poate părea drept o violență din partea Impăratului, ale cărui defecte au fost și așa vesnic

doamnele de Bassano și de Montmorency. Atât ducesa cât și contesa mi s'au plâns de atitudinea aceasta cu care dâsele nu erau obișnuite. Le-am sfătuit să ierte greșelile acestea, pricinuite de o situație la care domnișoara Guillebeau nici nu sperase vreodată, și le-am promis că voi lua măsurile necesare

Poarta de Aur

Legenda din Ierusalim de SELMA LAGERLOF¹⁾

— Urmare și sfârșit —

Dragomanul, observă călătorului, că toate încercările lor sunt zadarnice și că ei nu vor auzi nici un cuvânt înțelept din gura lui Mesulam. Dar europeanul nu se lăsă convins și de și privea la arab, cum privește un copil la un animal sălbatec continuă: — Spune-i că eu nu l'aș plictisi cu visul meu, dacă nu l'aș fi avut încă odată. Spune-i că înainte cu câteva săptămâni am vizitat moscheia Sofia din Constantinopol, și că am vizitat-o în timpul când lumea se ruga. Toți cei de față șopteau cuvintele rugăciunii și toți în același moment făceau aceleași mișcări de închinăciune, dar din mișcarea ușoară a buzelor lor se ridica un zgomot tainic, care răsună așa de melodic, așa de strănii în cât se părea că suflarea însăși a lui Dumnezeu trecea prin hramul sfânt.

Călătorul privea la Mesulam, pe cât timp dragomanul traducea. El căutase să atragă atenția ghicitorului prin cuvântarea lui. Și îi se păru că reușise, de oarece ochii pe jumătate închiși ai lui Mesulam, o clipă se aprinseră ca jăratelecul, dar încăpățănatul, ca un copil mic, care nu vrea să se lasă prins în cursă, coborî capul pe piept și din nou înceu să se legene.

— Spune-i, spuse din nou străinul, că eu n'am văzut niciodată alți oameni rugându-se așa de fierbinte. Mi se părea că frumusețea sfântă a hramului divin îi împingea la extazul acesta. Din această moscheie-uriasă, care era ascunzătoarea rugăciunii, seșeau credința și entuziasmul care susțineau Islamul.

Aci el s'opri și căută să urmărească expresiunea pe fața lui Mesulam în timpul când i se traducea cuvintele. Dar pe fața lui nu trecu nici o umbră de emoție.

— Și așa, — începu din nou să vorbească călătorul, — nu îmi pot da seama ce s'a întâmplat cu mine. Se poate că fumul dela sute de candelă, șoptitul celor cari se rugau și mișcările lor regulate m'au adormit. Stam rezemat de coloană și am simțit că trebuie să închid ochii. Vedeam că a dorm și am simțit un fel de amorțală.

Starea aceasta n'a durat mai mult decât o minută, dar în minuta aceea am fost departe de realitate. În această stare de amorțală am văzut în fața mea moscheia Sofia și pe toți credincioșii rugându-se în ea, dar acum observai că sub cupolă erau schele și pe schele lucrători cu perii și cu cutii cu vopsele.

— Spune-i, de asemeni, — continuă povestitorul, dacă el nu știe aceasta, că moscheia Sofia, a fost mai

înainte o biserică creștină și că pereții ei și cupola ei au fost acoperite cu picturi sfinte în mozaic și pe care turcii le-au acoperit cu o culoare galbenă. În visul meu, mi s'a părut că culoarea a căzut în câteva locuri și că oamenii care stau pe schele, căutau să revăpsească acele locuri. Dar cum unii din oameni, coborau penele ca să ia vopsea, o altă bucată de vopsea cădea de pe perete și în locul ei apărea expresia admirabilă a lui Isus Christos. Pictorul căuta din nou să ia vopsea ca s'acopere imaginea, dar mâna lui neputincioasă cădea în fața acestei imagini sfinte. În timpul acesta toată vopseaua căzuse de pe cupolă, de pe bolți, de pe ziduri și Christos apăru în toată frumusețea Lui, înconjurat de îngerii Cerului. Se auzi vocea pictorului și toți credincioșii cari se rugau în moschee ridicară capul și văzură pe Mântuitor în mijlocul îngerilor din cer, țipară deodată de bucurie și întinseră mâinile spre el. La vederea unei atât de adânci emoții din partea lor, eu singur am fost așa de puternic mișcat în cât m'am deșteptat. Totul era ca și mai înainte, mozaicul era sub culoarea galbenă și credincioșii continuau să cheme pe Alach.

Când dragomanul traduse ceea ce fusese povestit, Mesulam deschise un ochiu și privi la străin.

El văzu în fața lui pe un om, care seamănă pe din afară cu locuitorii Apusului, care uneori vizitau moscheea.

„Săracul acesta de străin, n'a văzut multe lucruri în viața lui, — gândi el. El n'are ochii aceia întunecați, care văd, ce se ascunde de ei cu o perdea tainică. El a venit, de sigur, aci ca să-și bată joc de mine. Am să fiu cu băgare de seamă, ca ziua nemerocită de astăzi să nu îmi aducă încă vreo umilință.

Călătorul continuă.

— Știi tu, ghicitorule, — începu el adresându-se deodată lui Mesulam, ca și cum ar fi simțit că acesta îl înțelegea cu toată limba străină pe care o vorbea: știi tu că în zilele acestea un străin cu vază se găsește în Ierusalim? Autoritățile locale, pe ori ce cale caută să-i facă pe plac și se spune chiar că se vor deschide pentru el poarta zidită a Ierusalimului, cunoscută sub numele de Poarta de aur, și prin care se crede că Isus a intrat în Ierusalim în Duminica Floriilor. Oaspetelui înalt au vrut să-i arate o deosebită cinste și să-l lase să intre prin poarta care a fost zidită timp de câte-va veacuri, pentru că vechea legendă spunea că îndată ce va fi desfundată, stăpânii Apusului

VISARE

Patru nopți
sunt astă seară,
patru nopți decând visez,
par'că am un mort în casă
și la capul lui veghez.

Cine e necunoscutul
pentru care curg în sir
lacrime
și casa-mi este
tristă
ca un cimitir!

De ce să mă rog
cucernic
pentru cel ce mi-i străin,
când pe ramuri
parfumate
râd petale de rubin?

Prin văzduh
e primăvară,
peste totul viața cântă,
și de ce
pe mine'ntr'una
gânduri negre mă frământă?

Am să las pe mort în pace
și-o să plec acum departe,
dintr'o cupă
poleită
bea-voiu visele deșarte.

Dar, când pasul meu
se'ndreaptă spre fereastra luminată
sus pe ceruri
luna-mi pare
ca o inimă 'nghețată

Ion Udriște

vor intra prin ea și vor cuceri Ierusalimul.

Și acum îți voi spune ce s'a întâmplat cu mine noaptea trecută. Luna strălucia fermecător, timpul era uimitor de frumos, am eșit singur să mă plimb prin orașul sfânt Mergeam pe drum, de alungul zidului orașului și așa m'adâncisem cu gândul la timpurile trecute în cât nu mi dam seama unde mă găseam. În cele din urmă simți oboseală și căutai să găsească o poartă prin care aș fi putut să pot pe drumul cel mai scurt să mă înșopoz la hotel. Abia m'am gândit la această și un om deschise o poartă mare în perete. El o deschise larg de tot și mi o arătă. Adâncit în gândurile mele, nu știu cât timp a trecut, dar am rămas uimit văzând o poartă în locul acesta; totuși fără să mă gândesc mult am trecut sub bolta largă a porții. În urma mea cu zgomot s'au izbit amândouă jumătățile porții. M'am uitat în urma mea și n'am văzut nici o deschizătură în zid de cât poarta zidită în care e cunoscută sub numele de Poarta de aur. În fața mea era un hram, se vedea piața largă Haram și moscheia Omar. Tu trebuie să ști, că acolo nu

este altă poartă de cât Poarta de aur și ea nu numai că este zidită. M'am uitat în dreapta și stânga să găsec pe omul care m'a lăsat să trec, dar el numai era.

Atunci el mi apără în mintea mea, văzui înfățișarea lui înaltă, puțin aplecată părul moale, trăsăturile dulci ale feței și barba răspicată în două. Era Christos, înțelegi tu; Christos el însuși! Tu știi să ghicești tainele ascunse, spanemi, ce înseamnă visurile mele și visiunile mele, dar, ceea ce e mai de seamă, uom am trecut eu prin Poarta de Aur!

Dragomanul traduse aceste cuvinte ale lui Mesulam, dar el se găsea în aceeași dispoziție bănuitoare și răutăcioasă și se gândi: „Pe seamă, străinul acesta își bate joc de mine. Sau poate el vrea să mă supere cu vorbele acestea despre Christos”.

El preferă să nu răspundă, dar după insistența dragomanului el murmură câteva cuvinte.

— Ce spune, el? întrebă călătorul.

— El spune, că poate să vă răspundă numai atât, că visurile rămân tot visuri.

— Atunci, spune-i din partea-mi că nu este zăvărat! răspunse străinul supărat. Total depinde de oclă, ci ne a avut visul.

Fără să mai asculte mai departe pe dragoman, europeanul se îndreptă spre esire.

Mesulam rămase nemișcat câteva minute și se gândi la răspunsul primit. Apoi el se aplecă adânc cu fruntea izbîndu-se de podele și spuse:

— Allah, Allah! astăzi de două ori norocul a trecut pe lângă mine și eu nu l'am putut prinde. De ce robul tău a meritat nedreptatea ta!

Cărți noi

Tainele Capitalei de M. Socianu

În noul său volum „Tainele Capitalei” domnul M. Socianu, descrie în colorii vii localurile de desfrâu care abundă în București.

Puține cărți sunt atât de fidele ca Tainele Capitalei, de oarece autorul nu ne ascunde nici unul din dedesubturile umane pe care războiul le-a pus în evidență. Scrise într'un stil limpede și colorat, însemnările acestea constituie un document impresionant al epocii de azi și se citesc cu plăcere și mai ales cu interes.

Volumul domnului Socianu se prezintă în condițiuni tehnice admirabile și e însoțit de numeroase ilustrațiuni de actualitate.

FILATELIA

Noutăți filatelice

Germania. A apărut o marcă de 2 mărci, reprezentând o vedere a orașului Colonia, în care se află celebra catedrală.

Culoarea noiei mărci e albastră.

Congo belgian. La expoziția filatelică ce s'a ținut la Bruxelles s'a vândut ultimul stoc din frumoasa serie Congo belgian și anume valorile următoare:

20 c. verde-oliv

30 c. roz.

3 fr. oliv.

5 fr. gri-albastru.

10 fr. negru.

Statele-Unite: A apărut o nouă și foarte interesantă serie, în amintirea influenței hughenoților și valonilor în colonizarea Americii.

Ziarul filatelic „Weekly Philatelic Gossip”, dă următoarele amănunte: La 1 Mai 1624, valonii cari înso-

țeau câțiva coloniști olandezi au debarcat în locul unde este azi înălțat orașul New-York. Unii din valoni au mers pe Hudson în sus și au înființat orașul Albany.

Hughenoții, cari precedaseră pe valoni, au înființat din 1561 orașul Mayport din Florida.

Seria cuprinde 3 mărci, foarte bine executate.

1 c. verde 2 c. carmin 3 c. albastru format mare.

Franța. S'a completat seria olimpică cu încă două noi valori: o marcă de 30 centime — negru și roș-cenușiu — și 50 c. albastru închis și albastru deschis.

Prima reprezintă un atlet, iar a doua înfățișează pe un învingător, purtând pe cap coroana de lauri.

În luna Iunie vom împărți cititorilor noștri 15 loturi frumoase cuprinzând interesante serii din Europa.

ALEXANDRE DUMAS

PUNTEA DIAVOLULUI

Legenda punții diavolului, este poate una din cele mai curioase povestiri din toată Elveția.

Reussul, care curge printr'o albie adâncă de șezeci de picioare, făcânduși loc printre stâncile tăiate de apă, întrerupea toată comunicația dintre locuitori din dealul Cornera și între cei din Goschen, sau mai bine zis între Grisoni și oamenii din Uri. Ideia de legătură între aceste două locuri o avură toți oamenii, cari chemară pe cei mai îndemânateci arhitecți pentru a face o punte. Mai multe punți fură așezate dela un mal la altul; dar niciuna nu a putut să reziste mai mult de un an la furtună, la creșterea apelor și la căderea torrenților. O ultimă încercare în felul acesta fu făcută înspre finele secolului al XIV-lea, și iarna, înspre sfârșit dădea speranțe că această punte va rezista la toate atacurile; când într'o dimineață i se spune primarului din Goschen că trecerea era din nou întreruptă.

— Nu poate fi decât diavolul, strigă primarul care ne împiedică să facem una.

Încă nu terminase bine aceste cuvinte, când un servitor anunță pe înălțimea sa Satana.

— Spune-i să intre! zise primarul. Servitorul se întoarse și făcu loc să intre un om ca de treizeci-cinci de ani, îmbrăcat după moda germană, purtând o pereche de pantaloni de culoare roșie, un tricou negru despicat la încheetura brațelor, ale cărui despicaliuri lăsa să se vadă o dublură de culoarea focului. Capul îi era acoperit cu o tocă neagră. O

pană roșie îi da coafurii sale un farmac deosebit. Oât despre ghete, ele erau rotunde la vârf, cum fusese acum o sută de ani, către mijlocul domniei lui Ludovic al XII-lea. Un mare pinten asemenea celui de corcș, părea destinat să-i servească pentru călărie.

După complimentele de rigoare, primarul se așeză pe un jilț și Satana pe altul.

— Ei bine prietene, zise Satana, ai nevoie de mine?

— Mărturisesc, monseniore, răspunse primarul, că ajutorul înălțimii voastre nu ne va fi fără folos.

— Pentru acea blestemată de punte, nu e așa?

— Da.

— Vă este necesară?

— Altfel ne este cu neputință să trecem Reuss-ul.

— Ah! ah! făcu Satana.

— Ascultați, fiți buni, reluă primarul, faceți-ne una.

— Tocmai voiam să vă propun.

— Ei bine, acum nu ne mai rămâne decât să ne înțelegem... asupra... Primarul esită.

— Asupra prețului, reluă Satana, privinduși interlocutorul cu o deosebită răutate.

— Da, răspunse primarul, simțind că ajunsese acolo unde să se răfuească afacerea.

— Mai întâi, continuă Satana, le gănându-se pe picioarele din'napoi ale scaunului și curățânduși ghiarele cu briceagul primarului; mai întâi ne vom înțelege asupra acestui punct.

— Ei bine, aceasta mă bucură, zise

Câteva scizuri

Prezență de spirit

Enigmă

HOTUL. — Dacă faci o mișcare... ești mort.
— Din potrivă amice, dacă fac o mișcare, dovedește că sunt viu.

— Curios! Cum se face Jeane că se strică mereu saculul numai unde stau eu?

primarul, ultima ne-a costat șeaizeci de mărci de aur; noi îndoim această sumă, iată tot ce putem face.

Ei! ce nevoie am eu de aurul vostru? replică Satana; eu pot să fac tot ce vreau. Iată!

El luă un cărbune înroșit, din mijlocul focului, ca și cum ar fi luat o pralină dintr-o bombonieră.

— Intinde mâna! îi spuse primarului.

Primarul se temea.

— Nu-ți fie frică, continuă Satana.

Și îi puse între degete o bucată de aur din cele mai fine, și așa de rece de par'că atunci ar fi scos-o din mină.

Primarul o întoarse și o reîntoarse în toate felurile, apoi voi să i-o înarpeze.

— Nu, nu, ia-o, îi răspunse Satana, punând cu un aer îngâmfat un picior peste celălalt; acesta e un dar pe care ți-l fac.

— Înțeleg, zise primarul punând bucată de aur în casetă, că dacă aurul nu vă costă nimic, ați dori ca să vă plătesc cu o altă monedă; dar eu cum nu știu pe aceea care v'ar conveni, v'ași ruga să ne puneți singuri condițiile.

Satana reflectă un moment.

— Ași dori ca sufletul primului in-

divid care ar trece pe punte să-mi aparțină, răspunse el.

— Fie, zise primarul.

— Incheem act, continuă Satana.

— Dictați.

Primarul luă o pană, cerneală și hârtie și începu să scrie.

(Sfârșitul în numărul viitor)

trad. de Aurel Borneanu

Insemnări

Elegantele din Abisinia, mai ales cele cu tenul urât și pielea închisă, se supun la o operație interesantă chiar și pentru europene și care constituie un prețios document la studiul etnografic al modelor. Femeile stau trei luni sub un cort de pânză, având numai capul afară, pe unde este îndopată de rude, căci operația slăbește îngrozitor, și sub directa influență a fumului unui earecare arbore aromatic. După acest interval abisiniana are corpul de culoarea cafelei cu lapte și de un ten admirabil.

Păcat numai că această operațiune nu se poate aplica și fetii care

necesită câteodată atâtea îndreptări...

La noi în țară rar se întâmplă să atingă vre-un organ politic sau vre-o revistă sferul de veac de viață și privim cu admirație și uimire la ziarele din streinătate cari trec de mult sută. Ce să mai zicem de btrânul „Thing-Pao... veritabil ziar chinezesc, pe drept cuvânt cel mai vechiu din lumea întreagă, căci apărând pentru prima dată în 912 după Cristos numără astăzi peste o mie de ani de viață?! Aferim jurnal! Chinezii au fost însă oameni cu minte și au păstrat toate exemplarele dela primul număr în arhivele palatului regal din Peking unde face plăcerea cea mai de seamă a celebrilor chinologi europeni.

Ca să apară un astfel de ziar, cel mai citit în imperiul soarelui, e nevoie de o duzină de directori și alte duzini de primi redactori cari se ocupă numai cu corecturile, cari după cum știți alfabetul chinezesc are 40000 de litere și... ce-i mai omenesc decât greșeala?..

Bol